

VẬN DỤNG MÔ HÌNH NĂM TÁC LỰC TRONG HUY ĐỘNG VỐN CỦA CÁC NGÂN HÀNG THƯỜNG MẠI KHI CÓ TRẦN LÃI SUẤT HUY ĐỘNG

ThS. Nguyễn Trần Ân
Cao học Việt Bỉ – MMVCFB 3

Tóm tắt: Ngân hàng Nhà nước (NHNN) đã và đang thực hiện chính sách trần lãi suất (TLS) huy động với mục tiêu giảm lãi suất cho vay để các doanh nghiệp có thể tiếp cận nguồn vốn vay từ các tổ chức tín dụng (TCTD). TLS huy động đã giảm xuống còn 13%/năm đối với các khoản tiền gửi kỳ hạn trên một tháng kể từ tháng 4/2012 so với mức 14%/năm trước đó. Ảnh hưởng từ chính sách TLS huy động đã tác động đến hoạt động của các TCTD, đặc biệt là công tác huy động vốn. Nhận nhận chính sách TLS là điều kiện môi trường hoạt động đối với nghiệp vụ huy động và cho vay vốn của các TCTD, việc nghiên cứu lãi suất và các lực tác động đến nguồn vốn đầu vào qua mô hình năm tác lực của Porter (1980) trong điều kiện TLS nhằm làm rõ các ảnh hưởng và tác động đến hoạt động của các TCTD.

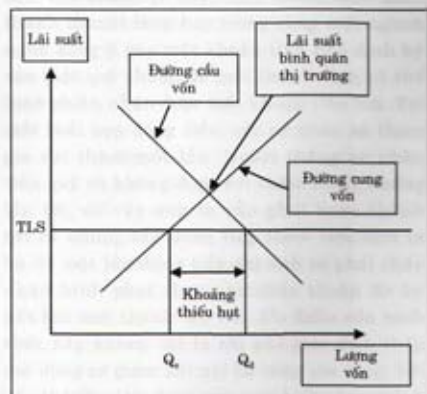
Từ khóa: Trần lãi suất huy động, mô hình năm tác lực, huy động vốn.

Vấn đề nghiên cứu

Việc áp TLS huy động ảnh hưởng nhất định đối với công tác huy động vốn của các TCTD. Thực tế đã xảy ra một số hiện tượng sau khi áp TLS huy động như sự dịch chuyển vốn ra khỏi ngân hàng, ngân hàng giảm thanh khoản,

khó khăn trong việc huy động vốn và NHNN đã nhiều lần bơm vốn vào các ngân hàng qua nghiệp vụ thị trường mở. Trong điều kiện TLS huy động áp dụng, các TCTD không thể trông cậy vào sự giúp đỡ vốn từ NHNN mà phải chủ động hơn trong chính sách kinh doanh của mình, nhận diện các mối nguy (threats) và cơ hội (opportunities) để có những chính sách, sản phẩm huy động vốn thích hợp nhằm giải quyết bài toán thiếu vốn huy động đầu vào trong khi mức độ cạnh tranh trong điều kiện TLS huy động dường như khác nghiệt hơn đối với các TCTD qui mô vừa và nhỏ.

Hình 1: Cung cầu vốn khi có trần lãi suất

Nguồn: Barney và Hesterly (2010)

Cơ sở lý thuyết về lãi suất

Quan hệ cung-cầu vốn và lý thuyết kiểm soát giá cả theo trần giá (price ceiling)

Ảnh hưởng của việc áp trần giá thấp hơn mức giá bình quân trên thị trường, sản lượng cung cấp bởi các nhà sản xuất sẽ giảm dọc theo đường cung đến điểm Q_s , ngược lại sản lượng cầu của các nhà tiêu dùng sẽ tăng dọc theo đường cầu đến điểm